

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetско ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 40 kr., za pol leta 1 gld. 20 kr. — Posamezni list velja 5 soldov.

Uredništvo in opravništvo lista je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši „Hotel Europa.“

Vabilo na naročbo.

S 1. septembrom začne novo naročenje na

„Slovenski Tednik“.

List velja za 4 mesece, od 1. septembra do konca leta samo 80 krajc.

Naročnina naj se pošilja po poštinih nakaznicah opravništvu „Slov. Tednika“.

Domače stvari.

— (Cesar) pride 4. septembra k vojaškim vajam na ptujsko polje ter ostane tam dva dni.

— (Iz Ormuža) na Slovenskem Štajerskem 27. avgusta: Naš vrli notar g. dr. Geršak je izstopil iz ptujskega volilnega odbora, kateri hoče Slovence vrvati za poslanca klerikalnega Miha Hermana. Gospod Herman je od leta 1861 do 1871 v deželnem zboru dobro govoril za Slovence, zdaj pa se poteguje samo za klerikalce in fevdalce. Ti ljudje pa hočejo nam nakladati z Nemci nemškutarstvo in robstvo pod farskim bičem. Naš slovenski kandidat je g. dr. Ploj v Ptui. On je naš rojak, svobodomiseln mož. Njega volimo!

— (Iz Metlike) se nam piše 24. avgusta: Naš kandidat za državni zbor je pošten narodnjak, g. Pfeifer, katerega naši nemškutarski in klerikalni sleparji in zapeljivci samo za to črtijo, ker svoj narod resnično ljubi in ga z omiko in svobodo njihovih tolstih grofov oprostiti hoče. To piše lastnoročno kmet, ki ima vero in daje bero (ne pozabite: daje bero!) pa tudi umno napredovati želi.

Zatorej dragi moji bratje kmetovalci, ne daj bog, da bi kdo volil duhovna, ali kogar duhovni in njih pomagači priporočajo, ali pa nemškutarja! Ljudje pomislite, da predstoječa volitev ne velja za 6 tednov ali mesecev, ampak za šest dolgih let!

— (Iz Velenja) na slovenskem Štajerskem se nam piše 26. avgusta: G. Josip Rak, naš vrli župan in znani prijatelj šolstva, dela na to, da bi se nova šola v naš trg dobila. Velenje je središče tukajšne okolice in se moramo le čuditi, da že zdavnaj nema svoje lastne šole. Zato upamo, da se bodo naši tržani z veseljem poprijeli predloga g. Raka ter ga podpirali v njegovem hvalevrednem početju. Prijatelji omike in poduka le vrlo naprej!

— (Od sv. Urbana) pri Ptui 27. avgusta: Tudi pri nas je velika suša, vse se nam kaže prav slabo. Sv. Urban, naš vinški patron letos nij vesel, ker še zdaj nemamo mehkega grozdja in je sploh prazno v vinogradih.

— (Iz Radomelj) pri Kamniku se nam 23. avg. piše: Denes je utonila mala deklica v Mlišici (potoku izvirajočemu iz Bistrice) zavoljo preslabega varstva. — V nedeljo 17. t. m. na obletnico cerkvenega blagoslovljenja ali žegnanja, so pa na Hudem, tudi v radomeljski županiji, ubili fantje necega Čehovega, iz rovske fare. Pri sekciranji se je razvidelo, da je prezgodnja smrt bila nasledek globoke rane nad ušesom. Brat umorjenega je tudi precej ranjen. Vse štiri zločince je precej drugi dan žandarmerija dobila.

— (Iz Šoštanja) na Slov. Štajerskem se nam piše 26. avg.: Tudi mi imamo fanatičnega kaplana g. Košarja, katerega glavno delo je politika. Poklicuje kmete k sebi ter jih nagovarja, naj vendar ne volijo „brezvernega“ dr. Vošnjaka. Mož se sicer strašno napenja s svojo agitacijo, pa bo malo opravil; to mu že zdaj lahko povemo. — Te dni je nastopil svoj notarijat tukaj g. Franjo Rapoc iz Maribora. Veseli smo ga, ter smo že dolgo pogrešali notarja; naj bolj pa tukajšne narodnjake zadovolji njegov prihod, ker je g. Rapoc naroden in bode tu v vsakem oziru lahko dosta opravil. — Hranilnica ali posojilnica, o kateri se je večkrat govorilo v našem okrajnem zastopu, bode se z njegovo pomočjo — ker je izvedenec v takih rečeh — lahko ustanovila.

— (V Kozjem) na Slov. Štajerskem bode 9. in 10. septembra razstavljen je živine, in sicer se 9. septembra dele premije za rogato žival in svinje, 10. pa za konje. Razstava je za okraje Brežice, Sevnica in Kozje. Premije so po 30 do 40 gold.

— (Prodani lasje.) Iz dravinske doline na Slov. Štajerskem se nam piše 27. avg.: Tukaj so hodili kupci, ki so ženske lase kupovali. Dajali so robce in drugo robo, pa tudi denarje, nekaterim dekletom po 3 do 6 gold. za njihove lase. Ostrižena dekleta pa začnejo premišljevat, ali se niso zgrešila s prodajo svojih lasi. Gredo vprašat g. župnika ali nadžupnika. Ta jim odgovarja, da prodajanje lasi nij grešno delo, a skupljeni denar se mora izročiti sveti cerkvi za svete namene. Dekleta so to res storila, in zdaj nimajo niti las, niti denarja, pač pa se jim fantje smejejo.

— (Ljubljanska hranilnica) je darovala za po toči unesrečene Dolenjce 3000 goldinarjev.

— (200 gold.) Minister notranjih zadev je z ukazom od 3. avgusta t. l. privolil premijo 200 gold. v srebru onemu, kdor najde umorilca kajžarja Blaža Cverka, kateri je bil v svoji koči pri Sladki gori v šmarskem okraju na slovenskem Štajerskem v noči 8. februarja 1873 umorjen.

Politični razgled.

Notranje dežele. Imeniki volilcev se že spisujejo pri davkarskih uradih. Potem jih dobodo občinski predstojniki v pregled. Nekateri okrajni glavarji so že sklicali župane, da jih podučijo v volilnih stvareh.

Praška biskupija že obstaja 800 let, kardinal hoče tedaj letos z veliko slovesnostjo to osemstoletnico obhajati. „Narodni Listy“ svare Čehe, naj se ne udeležijo pri tej cerkveni slovesnosti. Od vseh praških škofov v celih 800 letih za češki narod nobeden ničesar nij storil.

Vnanje države. Ruski car je zapovedal vojnemu ministru, naj ukaže rekrutiranje na podlagi določeb splošne vojaške službe, in deželni poglavarji so že mestnim in občinskim uradom poslali okrožnice, naj se postava o splošni vojaški službi takoj začne izvrševati. Okraji in volosti se bodo razdelili na novo, da se bode lažje sprevidelo, kdo ima vojak biti. Vojaštvo se bo popravilo na podlagi francoskih naredeb.

Srbski knez Milan je odšel na Dunaj, topovi streli in slovesno zvonjenje se je slišalo, ko je šel knez na ladijo „Neptun“. Ljudstvo mu je klicalo slavo ter ga spremljalo do ladije.

Španjska vladna vojna je posedla Bilbao. Karliti so se morali umakniti; za madridsko vlado je to velik dobiček, kajti ko bi bili karliti še dalje oblegali to mesto, bi jih bile velike moči bržkone pripoznale za vojskovalno stranko. Zagotavlja se, da bode vlada odpravila osobne prostosti; potem odlože kortesi seje.

Pruska vlada je zaprla poznanjsko semenišče, zaradi nedostojnega vedenja nadškofa Ledobovskega, ki je z listom od 10. junija izrekel, da ne pripoznava državnega nadzorništva. Semenšče ostane tako dolgo zaprto, da se nadškof podá vladi.

Hranilnice in posojilnice.

Da ne pišemo vedno o političnih stvareh, hočemo denes svojim bralcem govoriti o hranilnicah in posojilnicah.

Vsaki od nas ve o hranilnicah ali šparakah, v katere lahko zalaga svoj denar proti gotovim obrestim; drugi si ga pa izposojujejo. Tacih hranilnic je zlasti na Štajerskem dosti, že v vsakem mestici in tudi v nekaterih trgih. Na Kranjskem je samo v Ljubljani hranilnica; v Postojni,

Kranji in Novem mestu so jih mislili napraviti, a dozdej še niso uredjene. Škoda!

Hranilnice navadno svoj denar izposojujejo na posestva, dolžna pisma se morajo vknižiti (intabulirati). Kdor hoče kako posojilo dobiti, mora dati ceniti svoj grunt in potem še le po več mesecih dobiva denar.

A gruntui posestnik in rokodelce v mestih in trgih potrebuje včasih silno in naglo denar in sicer samo kaki manjši znesek: 10, 20 do 50 gold., katere bi v nekih mesecih lahko povrnil, če žito, vino ali sploh kake pridelke proda. Za taki mali znesek ne kaže, izposojevati si ga iz hranilnice.

Na Češkem in Nemškem so si zato kmeti in rokodelci zraven hranilnic napravili posojilnice, kmetske in rokodelske.

Posojilnice izposojujejo denar, pa samo v manjših zneskih, na kratek čas, na 3 do 6 mesece, na menjice in samo svojim društvenikom. Menjice so to, kar dolžna pisma, pa imajo to predpravo, da se sme dolжник precej rubiti, če ne plača svoj dolg na odločeni dan, do katerega je dobil posojilo.

Odkod pa dobodo posojilnice denar?

1. Od svojih društvenikov. Posojilnice so take ustanove, da več kmetov ali rokodelcev, 50 do 100 se vpiše v društvo in da plača vsak na teden ali mesec 20 do 50 krajc., dokler nema v kasi vloženi 30 gld. Od teh dobiva obresti.

2. Ker bi pa te vloge ne zadostovale, vzamejo posojilnice, kakor hranilnice, denar od vsakega, kdor ga hoče proti nekim gotovim obrestim vložiti.

Posojilnice plačajo navadno po 5 od sto obresti, vzamejo pa od dolžnikov po 7 od sto.

Take posojilnice bi se morale povsod po Slovenskem napraviti; potem bi kmeti in rokodelci ne prišli tolikokrat v roke odeluhom, katerim morajo neusmiljene obresti plačati. Dozdej imamo samo 4 posojilnice: okrajno posojilnico v Ljutomeru, dve na slovenskem Koroškem in eno obrtnijsko v Ljubljani.

Gospodarske stvari.

Red v hlevu.

1. Bodi živini prijatelj, ne pa da bi jo mučil.

2. V hlevu naj bo čedno in vse v redu.

3. Ravnaj z živalimi vsikdar potrpežljivo, posebno z boječimi, pa tudi s hudobnimi; drži se tega pravila tudi pri podkovanji v kovačnici. Ako dobiš pri živali zupanje, ji boš odpravil marsikatero slabo lastnost.

4. Čisti jasli in korita, iz katerih živa je. S tem se marsikatera bolezen zatara.

5. Živino čedi, kolikor moreš; to jej neizrečeno tekne in jej vrednost vekša. Pri čedenji pa pazi, če žival nema morebiti kje kake bolečine.

6. Daj živini potrebnega pokoja in skrbi, da bo spala na suhi in dobri stelji.

7. Če živina zboli, kar najprej pri krmnji zapaziš, išči o pravem času in na pravem mestu pomoči. Varuj pa se mazačev, ki se svojo nevednostjo žival večkrat pokončajo.

8. Poskušaj jarme in komate večkrat, če so toliki, kolikoršni morajo biti, da ne bodo živine mučili! Bič rabi kolikor malo moreš, potem se boš živali prikupil, da te bo poslušala.

9. Premisli, da je vsako trpinčenje in grozovitost proti živini zoper božjo voljo, večkrat pa živini na kvar. Vsaka dobrota pa, ki jo živini skažeš, ti bo pridobila dopadljivost božjo in priznanje vseh dobrih ljudi.

Vročina in suša

Je še zmirom huda. Po polji vse vene; tudi v vinogradih bi potrebovali deža, da bi se jagode napenjale. A kljub sedanji vročini imamo letos pričakati zgodnjo in mrzlo zimo. Iz Češkega se nam piše, da se lastovke že zbirajo na odhod v južne kraje.

— O letini piše „Soča“ v Gorici: Imeli smo v nedeljo nekoliko dežja in toče vmes; dasiravno je suša turšico na Furlanskem in v goriški okolici in na Krasu močno pritisnila, je vendar zadnji dež saj na nižjem Furlanskem toliko koristil, da se smemo nadejati

še precej dosti turšice. — Toča nij nikjer drugod škode napravila. Pšenice je bilo sploh prav malo, skoro polovico manje od lani. Ker se je rež in pšenica tudi na Oger-skem in drugod slabo obnesla, skočila je pšenica skoro za 30 soldov pri poloniku in moke v Stračicah so se podražile za 40 soldov pri centu; ovsja je dosti, skoro povsod; sena pa še več, v Gorici je seno po 60, 70 soldov cent. Trgatev slabo obeta na celem Goriškem; vendar pa se poročila iz Oger-skega, Hrvatskega zmirom boljšajo.

Tržna poročila.

Iz Dunaja. Visoke cene so privabile več prodajalcev na trg, a kupovalci so bili zaradi tega previdnejši. Pšenica se je do-bivala prav lahko po ceni preteklega tedna. Prodalo se je je 40000 vaganov; prodajala se je cent 7 gld. 10 kr., do 8 gld. 30 kr. Reži se je veliko potrebovalo, pa zadosti pripeljalo, zato so se cene onega tedna ko-maj obdržale. Prodalo se je je okolo 20000 vaganov, po 5 gld. 90 kr. do 6 gld. 50 kr. Ječmena se je menj pripeljalo, ker se niso tolike cene ponujale, zato je v ceni tudi malo padel. Prodalo se ga je 22000 vaganov po 3 gl. 80 kr. do 4 gld. 40 kr. Koruza je vedno dražja; dajala se je po 4 gl. 90 kr. do 5 gl. 20 kr. Ovsja je malo, zato so pro-dajalci cene povikšali. Prodajal se je po 2 gl. do 2 gl. 10 kr.

Iz Pešte. Trg je bil slabo obiskovan; pšenice se nij še nobeno leto tako malo pripeljalo, kakor letos; plačevala se je zo-pet po 5 do 10 kr. dražje. Prodalo se je pšenice 80000 centov, po 7 gl. 7 kr. do 7 gl. 10 kr. Po reži se nij močno povpraševalo, ker se iz tujega cenejše dobi. Cena je pala za 15 do 20 kr; prodalo se je reži 10000 vaganov po 5 gl. 40 kr. do 5 gl. 50 kr. Ječmena se uvaža strašno malo, da nij nič pravilne kupčije. Koruza se hitro draži; prodalo se je je 40000 centov po 50 kr. dražje, kakor oni teden.

Tržne cene.

V Ljubljani 27. avgusta 1873.

Pšenica 7 gl. 20 kr.; — rež 4 gl. 70 kr.; — ječmen 3 gld. 40 kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 3 gl. 80 kr.; — prosó 3 gl. 20 kr.; — koruza 4 gl. 30 kr.; — krompir 2 gl. 20 kr.; — fižol 5 gl. 20 kr. — masla funt — gl. 54 kr.; — mast — gl. 38 kr.; — špeh frišen — gl. 32 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2½ kr.; — mleka bokal 10 kr.; govedine funt 26 kr.; — teletine funt 32 kr.; — svinjsko meso, funt 30 kr.; — sena cent — gl. 85 kr.; — slame cent — gl. 90 kr.; — drva trda 7 gld. — kr.; — mehka 5 gl. 20 kr.

V Mariboru 28. avgusta: Pšenica po 7 gld. 70 kr.; — rež po 5 gld. 10 kr.; — ječmen po 3 gld. 45 kr.; — oves po 2 gld.; — koruza 4 gld. 90 kr.; ajda 4 gld. 40 kr.; krompir po 2 gold.

Iz Ptujja 22. avgusta: pšenica 7 gld. — kr.; rež 4 gld. 60 kr.; ječmen 3 gld. 50 kr.; oves 1 gld. 90 kr.; koruza 4 gld. 60 kr.; ajda 4 gld. 20 kr.; krompir 1 gld. 90 kr.; seno 1 gld. 70 kr. cent; slama 1 gld. 40 kr.

V Gradci 26. avgusta: Pšenica 7 gld. do 8 gld. 95 kr.; — rež 4 gld. do 5 gld. 10 kr.; — oves 2 gld. do 2 gld. 90 kr.; — koruza 3 gld. 70 kr. do 4 gld.; — ajda 3 gld. 50 kr. do 4 gld. 50 kr.; — seno 1 gld. do 1 gld. 65 kr.; — slama 70 kr. do 1 gld. 30 kr. — cent premoga 40 kr.; ječmen 3 gld. 55 kr. do 4 gld.

Loterijske srečke:

Na Dunaji, 23. avgusta: 63. 46. 12. 51. 29.
V Gradci, " " 44. 69. 76. 49. 79.

En sreberni goldinar velja 1 gold. 6 kr. v bankovcih.

Listnica uredništva. Zavolj pomanjkanja prostora smo morali odložiti več dopisov, katere smo pa oddali uredništvu „Slovenskega Naroda“.

Listnica opravištev. Nekateri naročniki reklamujejo liste, da jih niso sprejeli; nam pa so nazaj poslani z napisom „retour“. Kako to? Neki fanatični kaplani in fajmoštri prepovedujejo poštnim potom, „Tednik“ naročnikom na kmetih oddati, za-pišejo na zavitek „retour“ in vsled tega pošta liste nazaj pošlje. Ako se to še enkrat zgodi, hočemo ime-novati te „svete“ može, ki s takim počenjanjem le sami svoj stan sramotijo in — vero podkopujejo.

Svojim naročnikom na Kranjskem

priložimo „Pregled prihodkov, katere so okrajni cenitveni komisijoni na Kranjskem podložili svojim zračunjenim tarifam.“ Ta pregled je sestavljen g. dr. Razlag, ud dežel-nega komisijona za uredbo zemljiškega davka, in nam dal nekoliko iztisov, da jih pošljemo naročnikom „Slov. Tednika“. Iz njega je raz-vidno, koliko so cenili komisijoni, da priraste pridelkov na oralu zemlje in katero ceno da imajo po njihovem mnenji.

Grunt na prodaj.

Pečolerjev grunt v Gradišči v sloven-graškem okraji, kateri obsega 152 oralov 1094 sežnjev, s čistimi dohodki 163 gold. 34½ kr. starega denarja, je brez pre-makljivega blaga iz **proste roke na pro-daj**. Cena grunta je **6000 gold.**, pre-makljivega blaga in živine pa po pogodbi. Plačevalni pogoji so ugodni. Kdor želi ku-piti ta grunt, naj se obrne do gospoda no-tarja **Hofrichterja** v Slovensgradci. (16—1)